

KÖRNYEZETVÉDELMI VIZSGÁLAT ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Tájbeosztás

Magyarország kistájainak katasztere alapján (szerk.: Dövényi Zoltán, 2010.) Csanytelek közigazgatási területén két kistáj található:

- Alföld nagytáj – Duna-Tisza közti síkvidék középtáj – Kiskunsági löszös hát kistáj (a település nyugati része)
- Alföld nagytáj – Alsó-Tisza-vidék középtáj – Dél-Tisza-völgy kistáj (a település keleti része)

Növényföldrajzi szempontból: Pannonicum flóratartomány – Eupannonicum flóraidék – Crisicum flórajárás

Állatföldrajzi szempontból: Közép-dunai faunakerület – Pannonicum faunakörzet – Eupannonicum faunajárás

Táj- és természetvédelem

A földrajzi kistájak növényzete

Kiskunsági löszös hát (Deák József Áron, 2008.)

A kistáj aktuális vegetációmintázatát a lösz, valamint a löszös homok alkotta hátaak sztyepprétei és a beléjük ékelt ösmedrek padkás összikesei határozzák meg. A lösz és a homok összefogazódása a kistáj pereme felé egyre jellemzőbb, amely a homoki flóra- és vegetációelemek megjelenését idézi elő. A löszhátaak potenciális erdőssztyepp-vegetációjából a nyílt löszölgyes teljesen eltűnt, az erdőssültség igen alacsony. Az egykori extenzív legelőgazdálkodás helyett ma a szántóföldi művelés jellemző, a természetes vegetáció a szikes mélyedésekben maradt fenn. A sztyepprétek regenerációs képessége közepes, a szikeseké jónak tekinthető. Növényföldrajzilag inkább a Tiszántúlhoz tartozik, de egy kelet-nyugati gradiens mentén a Duna–Tisza köze flóraelemei is megjelennek. A sztyepprétek döntően löszsztyepprétek (pusztai csenkesz – *Festuca rupicola*, ligeti zsálya – *Salvia nemorosa*, osztrák zsálya – *Salvia austriaca*, kisvirágú csüdfű – *Astragalus austriacus*, koloncos legyezőfü – *Filipendula vulgaris*, deres galaj – *Galium glaucum*), amelyek az ürmöspusztákkal (veresnadrág-csenkesz – *Festuca pseudovina*, sziki üröm – *Artemisia santonicum*), szikes rétekkel (réti ecetpázsit – *Alopecurus pratensis*, magyar sóvirág – *Limonium gmelinii*) együtt tiszántúli jellegűek. A legszikesebb élőhelyek a mézpázsitos szikfok (sziki mézpázsit – *Puccinellia limosa*, pozsgás zsázsa – *Lepidium crassifolium*) és a vakszik (bárányparéj – *Camphorosma annua*, pozsgás zsázsa – *Lepidium crassifolium*, parti laboda – *Atriplex littoralis*) inkább Duna–Tisza közti jellegűek, de sok az átmeneti állomány. A tartósabb vízborítású laposokra szikes mocsarak (zsióka – *Bolboschoenus maritimus*, nád – *Phragmites australis*) jellemzők. Kiemelt fontosságú, ritka, védett fajok a löszgyepekben: tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*), vetővirág (*Sternbergia colchiciflora*), érdes csüdfű (*Astragalus asper*); a szikesekben: fátyolos nőszirm (*Iris spuria*), erdélyi útifű (*Plantago schwarzenbergiana*), sziki varjúháj (*Sedum caespitosum*).

Dél-Tisza-völgy (Deák József Áron, 2008)

A kistáj zöme holocén ártér, ahol a vegetáció mintázata a vízgazdálkodás, a morfológia és a tájhasználat függvénye. A legtöbb élőhely regenerációs képessége jó, a mocsárréteké és az ártéri erdőké az özöngyomok miatt közepes. A hullámtér fő potenciális vegetációja ligeterdő.

Ma már csak a fűz-nyár ligetek (fehér fűz – *Salix alba*, fehér és fekete nyár – *Populus alba*, *P. nigra*, nyári tűzike – *Leucojum aestivum*) kiterjedtek, a keményfás erdők aránya alacsony. Gyakoriak a nemesnyár-telepítések. A kezeletlen gyepek, szántók özöngyomokkal borítottak (gyalogakác – *Amorpha fruticosa*, amerikai kőris – *Fraxinus pennsylvanica*), e fajok az erdőkben is elszaporodtak. A hullámtéren jellemzők a morotvák, kubikok mételykórós-virágkákás mocsarai (nyílfű – *Sagittaria sagittifolia*), az eutróf hínár (sulyom – *Trapa natans*, rucaöröm – *Salvinia natans*), továbbá a magassásosok (éles sás – *Carex acuta*), az ecetpázsitos mocsárrétek (fényes borkóró – *Thalictrum lucidum*, gyíkhagyma – *Allium angulosum*), az ártéri ruderaliák (lapulevelű keserűfű – *Persicaria lapathifolia*, subás farkasfog – *Bidens tripartitus*), az üde szegélytársulások (Tisza-parti margitvirág – *Chrysanthemum serotinum*, lómenta – *Mentha longifolia*) és iszapnövényzet (látonyafajok – *Elatine* spp., henyé fűzény – *Lythrum tribracteatum*). A védőtőlésen gyakori a réti iszalag (*Clematis integrifolia*). Unikálisak a Töserdő lápi élőhelyei: éger- és fűzláp (békáliliom – *Hottonia palustris*, lápi csalán – *Urtica kioviensis*), tündérrózsás láptavi hínár. A mentett oldal jelentős része becsatornázott szántó. A holtágakban jellemzők a hínarasok és nádas-gyékyenes mocsarak. A mentett oldalon az ecetpázsitosok mellett szikes rétek, cickórós puszták és rétsztyepek (réti őszirózsa – *Aster sedifolius*, sziki kocsord – *Peucedanum officinale*) jellemzők. Egyedi a hódmezővásárhelyi Nagyszigeten a mételyfű (*Marsilea quadrifolia*) és földbentermő here (*Trifolium subterraneum*) előfordulása. A löszhátanúfelszíneken és homokháton szórványosan löszsztyepprétek, homoki sztyepprétek és tiszántúli típusú ősszikések találhatók.

Védett természeti területek

Csanytelek Község közigazgatási területén a legmagasabb szintű természetvédelmi kategóriájú, természetvédelmi oltalom alatt álló terület a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet alapján meghatározott Natura 2000 területek közül a települést az alábbi site-ok érintik:

- Alsó-Tisza-völgy madárvédelmi terület (HUKN10007)
- Baksi-pusztai kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUKN20019)
- Alsó-Tisza hullámtér kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUKN20031)

Az érintett ingatlanok hrsz-es jegyzékét az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földterületekről szóló 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet tartalmazza.

Az Alsó-Tisza völgy (HUKN 10007) Natura 2000 site jelölő fajai

Kód	Név (tudományos név)	Fészkelő állomány	Telelő állomány	Átvonuló állomány	Kritérium
A021	Bölgébika (<i>Botaurus stellaris</i>)	40-50 pár			B
A022	Törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>)	100-120 pár			B
A023	Bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	900-1100 pár			A
A024	Üstököségem (<i>Ardeola ralloides</i>)	170-180 pár			A
A026	Kis kócsag (<i>Egretta</i>	200-240 pár		400-500 pd.	A

	garzetta)				
A027	Nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>)	630-690 pár		700-800 pd.	A
A029	Vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>)	160-180 pár			A
A034	Kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>)	120-210 pár			A
A060	Cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>)	50-60 pár			B
A075	Rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	6 pár	15-20 pd.		B
A131	Gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>)	20-45 pár			A
A132	Gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	150-200 pár			A
A138	Széki lile (<i>Charadrius alexandrinus</i>)	1-2 pár			B
A176	Szerecsensirály (<i>Larus melanocephalus</i>)	250-300 pár			A
A197	Kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>)	20-25 pár			B
A231	Szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)	50-55 pár			B
A272	Kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>)	30-35 pár			B
A043	Nyári lúd (<i>Anser anser</i>)				
A041	Nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>)				
A056	Kanalas réce (<i>Anas clypeata</i>)				
A393	Kis Kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>)	4-7 pár		4-5 pd.	B
A030	Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)	10 pár			B
A031	Fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	130-140 pár			B
A032	Batla (<i>Plegadis falcinellus</i>)	0-6 pár			A
A072	Darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>)	1 pár			D
A073	Barna kánya (<i>Milvus migrans</i>)	4 pár			B
A081	Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>)	35-40 pár			B
A084	Hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>)	8-10 pár			B
A097	Kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>)	2-5 pár			D
A511	Kerecsensólyom (<i>Falco cherrug</i>)	1-2 pár			C
A122	Haris (<i>Crex crex</i>)	20-25 pár			B
A133	Ugartyúk (<i>Burhinus oedicephalus</i>)	1-2 pár			C
A193	Küszvágó csér (<i>Sterna</i>	180-200 pár			A

	<i>hirundo</i>)				
A196	Fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>)	150-160 pár			B
A222	Réti fülesbagoly (<i>Asio flammeus</i>)	2-6 pár			B
A339	Kis örgébics (<i>Lanius minor</i>)	60-100 pár			C
A127	Daru (<i>Grus grus</i>)			15 000-22 000 pd.	A
A293	Fülemülesitke (<i>Acrocephalus melanopogon</i>)	60-70 pár			C
A068	Kis bukó (<i>Mergus albellus</i>)		200-250 pd.		A
A151	Pajzsoscankó (<i>Philomachus pugnax</i>)			14 000-16 000 pd.	B
A042	Kis lilik (<i>Anser erythropus</i>)			1-2 pd.	C
A082	Kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>)		160-180 pd.		B
A166	Réti cankó (<i>Tringa glareola</i>)			300-400 pd.	B
A119	Pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>)	50-55 pár			B
A140	Aranylile (<i>Pluvialis apricaria</i>)			10-100 pd.	C
A429	Balkáni fakopáncs (<i>Dendrocopos syriacus</i>)	15-20 pár			D
A236	Fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>)	15-25 pár			D
A229	Jégmadár (<i>Alcedo atthis</i>)	40-50 pár	10-15 pd.		B
A224	Lappantyú (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	10-15 pár			D
A339	Tövisszűrő gébics (<i>Lanius collurio</i>)	15-20 pár			D
A255	Parlagi pityer (<i>Anthus campestris</i>)	20-25 pár			D
A103	Vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>)			2-3 pd.	C
A120	Kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>)	50-60 pár			C
A094	Halászsas (<i>Pandion haliaetus</i>)			8-10 pd.	B
A098	Kis sólyom (<i>Falco columbarius</i>)			6-8 pd.	C
A396	Vörösnyakú lúd (<i>Branta ruficollis</i>)			10-25 pd.	A
A177	Kis sirály (<i>Larus minutus</i>)			20-30 pd.	B
A170	Vékonycsőrű víztaposó (<i>Phalaropus lobatus</i>)			1-2 pd.	B
A190	Lócsér (<i>Sterna caspia</i>)			5-15 pd.	B

Kritériumrendszer magyarázata:

A megadott kritériumok a Madárvédelmi Irányelv I. mellékletében szereplő – területek kijelölésekor kötelezően figyelembe vett – fajok állományméretét az országos állományhoz viszonyítva (p) jelezik. Az egyes kódok ennek értelmében: A – $100 > p > 15\%$, B – $15 > p > 2\%$, C – $2 > p > 0\%$, D – nem jelentős.

Baksi-pusztá (HUKN20019) Natura 2000 site jelölő fajai

Faj		Hazai védeltségi státusz
Magyar név	Tudományos név	
Kisfészku aszat	Cirsium brachycephalum	Védett
*Homoki kikerics	Colchicum arenarium	Fokozottan védett
*Nagy tűzlepke	Lycaena dispar	Védett
*Vágó csík	Cobitis taenia	Védett
Réti csík	Misgurnus fossilis	Védett
Vöröshasú unka	Bombina bombina	Védett
Dunai tarajosgöte	Triturus dobrogicus	Védett
Mocsári teknős	Emys orbicularis	Védett
Vidra	Lutra lutra	Fokozottan védett
*Molnárgörény	Mustela eversmanii	Védett

* A D kritérium alá eső fajok populációméretük miatt az adott Natura 2000 site-nak nem jelölő fajai

Az Alsó-Tisza hullámtér (HUKN20031) Natura 2000 site jelölő fajai

Faj		Hazai védeltségi státusz
Magyar név	Tudományos név	
Erdei szitakötő	Ophiogomphus cecilia	Védett
Skarlátbogár	Cucujus cinnaberinus	Védett
Nagy tűzlepke	Lycaena dispar	Védett
Balín	Aspius aspius	Nem védett
Széles durbincs	Gymnocephalus baloni	Védett
Selymes durbincs	Gymnocephalus schraetzer	Védett
Réti csík	Misgurnus fossilis	Védett
Vágó csík	Cobitis taenia	Védett
Garda	Pelecus cultratus	Nem védett
Szivárványos ökle	Rhodeus sericeus amarus	Védett
Magyar bucó	Zingel zingel	Fokozottan védett
Vöröshasú unka	Bombina bombina	Védett
Dunai tarajos göte	Triturus dobrogicus	Védett
Mocsári teknős	Emys orbicularis	Védett
Tavi denevér	Myotis dasycneme	Fokozottan védett
Vidra	Lutra lutra	Fokozottan védett

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság által jelölt Baksi-pusztá (HUKN20019) Natura 2000 terület jelölő élőhelyei:

1530 Pannon szikes sztyepek és mocsarak
6250 Síksági pannon löszgyepek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság által jelölt Alsó-Tisza hullámtér (HUKN20031) Natura 2000 terület jelölő élőhelyei:

3150 Eutróf sekély tavak és holtmedrek hínárja

3270 Iszapos partú folyók részben *Chenopodion rubri* és részben *Bidention* növényzettel
6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
91E0 *Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők
(*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
3130 Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea*
vegetációval

Természeti területek

A település az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet mellékleteiben nem szerepel.

Helyi jelentőségű védett természeti emlékek, területek

Jelenleg az Önkormányzat által helyi jelentőségű védett természeti emlék, védett természeti terület a település közigazgatási területén nem található.

Egyedi tájértékek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (4) bekezdése alapján: „Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv (a továbbiakban: igazgatóság) feladata.”
(Megjegyzés: ez esetben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság)

Önkormányzati feladatot ez ügyben a Tvt. 6. (5) bekezdése határoz meg, mely szerint: „A településrendezési terv tartalmazza a tervezési területen található egyedi tájértékek felsorolását.”

A település közigazgatási területére vonatkozó egyedi tájérték-katasztert a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság elkészítette. A felmérés során 38 egyedi tájérték került az adatbázisba. Jelen fejezethez csatoltan közöljük a listát.

Országos Ökológiai Hálózat

A településen az Országos Ökológiai Hálózat érintettsége jelentősnek tekinthető. A hálózat elemei közül területi kiterjedésben kiemelkedik a magterület, hiszen ez lefedi a teljes tájvédelmi körzetet érintő területet. A csatornák, vízfolyások az ökológiai folyosó övezetében találhatók. A puffterületek kiterjedése csekélynek mondható.

Területfelhasználás tervezett változásai

1. A lakóterületi nyúlványok között húzódó mezőgazdasági terület az általános kategóriából a kertesbe kerül át. Lehetővé válik fóliasátrak és üvegházak elhelyezése egyidejű záportározási kötelezéssel.

A változtatás táj- és természetvédelmi szempontból nem jelent változást.

2. A Csaj-tó É-i partja és a Töltő-apasztó csatorna közötti mezőgazdasági terület *T_v* beépítésre nem szánt különleges területté minősül át, „Természetvédelmi bemutatóterület és tanösvény” fejlesztésére. Ugyanitt a KÖu közúti közlekedési terület kb. 20 m széles sávval felbővül a térségi kerékpárút pihenő-állomásának elhelyezése céljából.

Természetvédelmi célú fejlesztés, mely elsősorban a bemutatást, oktatást, környezeti nevelést célozza meg. Az érintett ingatlan természetvédelmi szempontból nem jelentős, így nem okoz a tervezett fejlesztés természetvédelmi érdeksérelmet.

3. A Béla utcától D-re fekvő telekcsoport Kp jelű beépítésre nem szánt különleges területté minősül át „Pihenő- és rendezvényterület” fejlesztésére. Ebben a kategóriában horgásztó is létesíthető és támogatott az olyan létesítmények és rendezvények befogadása, amely a családok hétvégi szabadtéri pihenését, a gazdálkodási hagyományok, népelet, népművészet továbbadását szolgálja.

Elvileg nincs természetvédelmi ellenvetés a beépített községtesthez közvetlenül kapcsolódó terület jóléti használatával szemben, a helyi természeti értékek bemutatása pozitívan értékelhető, a részletesebb tervezéskor azonban figyelmet kell szentelni és alkalmazkodni szükséges a tágabb környezetben lévő természeti értékekhez, a mélyártéri tájhoz.

4. A volt szeméttelep és környéke rekultivációja keretében a terület hármas funkciót fog nyerni. az „L” alakban kimélyített árokba behordott hulladék valószínűleg helyben marad, ezért ez a telekrész Hull hulladékkezelő és -lerakó rendeltetésű lesz. A lakóterület felőli rész Ev védőerdőbesorolásban marad. Az É-i részen, ahonnan a szeméttömeg takarására szánt földet kitermelik majd, Kp beépítésre nem szánt különleges területté minősül át „Pihenő- és rendezvényterület” fejlesztésére.

A tevékenységnek természetvédelmi relevanciája nincs, tájvédelmi szempontból pozitív, hogy a jelenlegi tájseb rendezésre kerül.

5. A Kossuth Lajos utca 5-11. házszámú telkek mögött jelenleg működő gazdasági vállalkozás (zöldségkereskedelem) területét a tényleges használatnak megfelelően Gksz kereskedelmi szolgáltató rendeltetésbe teszi a módosítás. Csatolja hozzá az Árpád utca 2. szám alatti telket is tervezett járműbejáratként.

Táj- és természetvédelmi szempontból a tevékenység irreleváns.

6. Egy telekkel bővül a lakóterület a Rákóczi utcában (1. szám alatt) a tényleges használatnak megfelelően.

Táj- és természetvédelmi szempontból a tevékenység irreleváns.

7. A Tömörkényi úti üzemanyagtöltő állomás 0,1 hektáros telkét a kialakult használati módnak megfelelően Gksz kereskedelmi szolgáltató rendeltetésbe sorolja át a módosítás (eddig besorolás: Má). A szomszédos élelmiszer-háztartási áruház 0,1 hektáros telke szintén Gksz rendeltetést nyer a jelenlegi Lf lakóterületi besorolás helyett.

Már beépített területekről lévén szó, táj- és természetvédelmi szempontból a tevékenység irreleváns.

8. A Tömörkényi úti színesfém-felvásárló telep 0,8 hektáros telke a rendeltetésének megfelelő Hull hulladékkezelő és -lerakó területi kategóriába kerül a jelenlegi Gksz besorolás helyett, de az övezeti szabályozás szerint kizárólag hulladékkezelési funkció lesz elhelyezhető rajta.

Már beépített területekről lévén szó, táj- és természetvédelmi szempontból a tevékenység irreleváns.

9. A 4519. jelű országos mellékút tervezett elkerülő szakasza a Felgyő felőli rövid szakaszon korrigálásra kerül az időközben lemélyített termálkút védőtávolságának kikerülése érdekében.

Táj- és természetvédelmi szempontból a tevékenység irreleváns.

Csanytelek Község egyedi táji értékeinek katasztere
(Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatközlés)

Sorszám	Név	EOV koordináta (NY-K)	EOV koordináta (D-É)	Tipizálás	Pontos helyszín
564	Oláh-állás	731622	137903	Szikesek	A tájvédelmi körzet és Csanytelek között.
Szikes rét vegetációjú terület. Erősen ezüsthásodik. Nyugati csücskében náddepónáló hely.					
565	gyepterület	732352	142097	Szikesek	A közigazgatási terület északi részén.
Szikes rét vegetációjú terület. Északi fele ezüsthásodik. Anyagnyerő-gödrök találhatók rajta a határoló úttal párhuzamosan, sorban.					
566	szikes mocsár	729326	141734	Szikesek	A közigazgatási terület északnyugati részén.
Zsiókás-mézpázsitos vegetációjú terület. Déli részét hulladék fedí.					
567	római katolikus templom	731932	139932	Templom	Kossuth utca 10.
568	Nepomuki Szent János-szobor	731918	139948	Szettek szobra	Római katolikus templom kertje.
Magas posztamensen álló szobor a templomkert kerítésvonalában. A szent tisztelete a barokk korban terjedt el az országban.					
569	feszület	731947	139934	Feszület	Római katolikus templom kertje.
A templomkert kerítésvonalában áll, a Nepomuki Szent János-szoborral szimmetrikusan. A kőkeresztén lévő korpusz festett, alatta Mária imádkozó alakja.					
570	Hamulyák István sírköve	731923	139936	Sírkő	Római katolikus templom fala.
"Hamulyák István" csanyi lelkész sírhelyéhez készült sírkő, aki 1798-1841 között élt. Szokoly Mária készítette. A sírkő a római katolikus templom falában van befalazva. Rajta a feliratok márványba vésve találhatók.					
571	Polgármesteri Hivatal	731846	140024	Közüntézmény épülete	Volentér tér
Vélhetően eklektikus, zártosorú saroképület, a sarok attikája felett jellegzetes tetőfelépítménnyel. Ismeretlen időpontban egyszerűsítették, átalakították külsejét.					
572	Ezredéves emlékmű	731859	140018	Emlékmű	Volentér tér 4.
Egyszerű obelisz, melyet Csany község polgárai emeltettek a Millenium alkalmából.					
573	Népház	731904	139987	Közüntézmény épülete	Volentér tér
Jó arányú, csonkakontyos nyeregtetővel fedett korabeli középület, a település főterén. Utcaképi szerepe jelentős.					

574	lakóház	731812	139964	Lakóépület	Volentér tér 2.
Utcaképileg fontos saroképület a település főterén. Homlokzatát naív bájú lapos pilaszterek tagolják. Az épület sarokbejárata arra utal, hogy egykor kocsmá vagy üzlet üzemelt itt.					
575	lakóház	732021	140161	Lakóépület	Baross u. 8.
Fésűs beépítésben álló, oromfalas lakóház. Homlokzatát kőporos vakolattal jellegtelenítették el. Szomszédos portával erőteljes, falazott kerítés kapcsolja össze.					
576	lakóház	731212	139441	Lakóépület	Petőfi u. 71.
Oromzatán a korszak villaépítészetében kedvelt faszerkezetű díszítmények láthatók. A városi építészet kisugárzásának példája. Lakott, karbantartott épület.					
577	ártézi kút	731579	139251	Kút	Damjanich - Pusztaszeri utca sarok.
Betonfoglatatú ártézi kút. Vékony vascsövön áramlik a felszínre a víz.					
578	feszület	732185	139787	Feszület	Kossuth utca - Árpád utca sarok.
Újonnan felújított kőkereszt, fém korpuszal. Csanytelek lakossága emeltette közadakozásból. Ívelt téglafal található a kereszt mögött.					
579	lakóház	731703	140191	Lakóépület	Kossuth u. 25.
Zártosorú lakóház. Épített környezetével együtt polgáris, kisvárosias hangulatot idéz. Héjalása tájidegen.					
580	lakóház	731682	140219	Lakóépület	Kossuth u. 31.
Eklektikus zártosorú lakóház, gazdag homlokzati vakolat-architektúrával. A homlokzat alapsíkját nyerstégla-felület adja.					
581	Baross-emléktábla	731845	140020	Emléktábla	Volentér tér, a Polgármesteri Hivatal falán.
Baross Gábor "vasminiszter" emlékére emelt, vasból készült emléktábla. A miniszter nevét viselő utca irányában, a központi téren helyezték el.					
582	feszület	731099	139440	Feszület	Damjanich - Lehel utca sarok.
Fémkeresztben fém anyagú korpusz. A növényzet részben takarja.					
583	feszület	731522	140407	Feszület	Községi temető.
Kissé aránytalan, népies hangulatú, egyedi alkotás.					
584	harangláb	731525	140413	Harangláb	Községi temető.
Fagerendákon álló, bádogtetős harangláb, fémrúd megtámasztással. A tartószerkezet zöldre festett.					
585	régi sírkövek	731553	140494	Sírkő	Községi temető.
Az 1945 előtt állított sírkövek egy helyen, két sorban helyezkednek el a temető nem használt részén. Közvetlenül mögöttük tájképileg zavaró fóliasátor van.					
586	lakóház	731309	140886	Lakóépület	Bercsényi u. 2.
Fésűs beépítésben álló népies épület toldott tornáccal. A jellegzetes csanyteleki kváderminta díszíti oromfalát. A ház előtt gyümölcsfák foglalnak helyet. Lakott épület.					

587	gólyafészek	731130	140644	Fészek	A Járandó utca és a Széchenyi utca kereszteződésében
Villanyoszlop magasítóján található gólyafészek.					
588	feszület	731678	141036	Feszület	Bercsényi utca
Vonzó tájképi környezetben áll egy tanya mellett, egy eperfa tövében. Tóth Mihály és Kiss Mária emeltette. Szürkére festett kőkereszt fém anyagú korpuszal.					
589	tanya	731641	141028	Tanya	Bercsényi utca
Utcasorba illeszkedő, oromzatával arra merőlegesen álló, nyerstégla-homlokzatú épület. A homlokzati tagolást (párkányok, nyíláskeretezések) idomtéglaíkból alakították ki.					
590	lakóház	731982	140763	Lakóépület	Botond u. 20.
Fésűs beépítésben álló, egyablakos népi lakóház. Deszkázott oromfalának vízvetőjét a tájra jellemző hattyúnyakas, lombfűrészelt konzolok támasztják alá.					
591	lakóház	729332	141176	Lakóépület	Táncsics u. 4.
Fésűs beépítésben álló, népies épület. A jellegzetes csanyteleki kváderminta díszíti oromfalát.					
592	lakóház	729340	141237	Lakóépület	Táncsics u. 10.
Fésűs beépítésben álló népies épület toldott tornáccal, nádfedéssel és hozzá tartozó erőteljes széldesztkazattal. Deszkázott oromfalának vízvetőjét ismeretlen időpontban eltávolították.					
593	feszület	730022	141037	Feszület	Tömörkény utca - Szegedi utca sarok.
2000-ben felújított kőkereszt. Id. Berényi Mihály emeltette.					
594	gólyafészek	730042	141062	Fészek	A Csongrádi és a Tömörkény utca kereszteződésében.
Villanyoszlop magasítóján található gólyafészek.					
595	lakóház	732044	140181	Lakóépület	Baross u. 10.
Fésűs beépítésben álló, oromfalas lakóház. Szomszédos portával erőteljes, falazott kerítés kapcsolja össze.					
596	gólyafészek	731502	141845	Fészek	A Rákóczi és Ady Endre utca kereszteződésében.
Villanyoszlop magasítóján található gólyafészek.					
597	gólyafészek	731463	141854	Fészek	A Rákóczi és Ady Endre utca kereszteződésének közelében.
Villanyoszlop magasítóján található gólyafészek.					
598	kubikgördrök	735043	141946	Anyagnyerő-hely	A Tisza mai hullámtere.
599	Tisza-folyó	733709	138561	Folyóvízhez kapcsolódó képződmény	A közigazgatási terület keleti szegélyén.

601	Labodár	735328	141921	Állóvízhez kapcsolódó képződmény	A közigazgatási terület északkeleti csücskében.
A holtág a Tisza-szabályozás során az 1863-1886 között végrehajtott 85. számú átmetszéssel keletkezett, a Tisza jobb parti hullámterén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Csongrád megyei Felgyő és Csanytelek községekhez tartozik. Hossza 750 m, átlagos szélessége 120 m, területe 9 ha, átlagos vízmélysége 1,5 m, víztérfogata 135 ezer köbméter. Vize a tiszai árvizekből és szivárgásból pótlódik. Rendeltetése: horgászat, természetvédelem. A holtág a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet részeként fokozottan védett, kiemelkedő természeti jelentőségű, a Ramsari nemzetközi vízivadvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó terület. Természeti értékei alapján a „szentély” típusú holtágak közé tartozik. Nagyobb része átnyúlik a Tömörkény közigazgatási területére.					
600	a központi belterület településszerkezete	732616	140150	Településszerkezet	Központi belterület.
602	magaspart	733021	138757	Folyóvízhez kapcsolódó képződmény	A központi belterület keleti szegélyén.
A magaspart 3-5 méterrel magasodik az ártér fölé. Régészeti lelőhelyek sora található rajta. Jelentősége a meglepedés szempontjából meghatározó, a mai településterület is a magasparttól nyugatra eső magasabb térszínen található.					